

Socialministeriet
Børn
J.nr. 2010-234
Chvi/chc

8. februar 2010

**Bemærkninger til høringssvar vedrørende udkast til
Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed på det sociale område
(Barnets Reform).**

1. Generelt om høringssvarene

Lovforslaget om Barnets Reform er helt gennemgående blevet positivt modtaget af høringssparterne. I sær fremhæves reformens fokus på at styrke barnets rettigheder og den tidlige og forebyggende indsats, samt intentionen om at sikre børn nære og stabile omsorgsrelationer.

Enkelte høringssvar peger på kritiske punkter og indeholder forslag til ændringer i lovteksten og bemærkningerne. Disse kommentarer handler bl.a. om forenkling af krav til handleplaner og til den børnefaglige undersøgelse efter § 50 samt konkret godkendelse af plejefamilier. Herudover peger enkelte på, at flere af forslagene vil betyde øget bureaukrati og meromkostninger for kommunerne (KL og BKF).

Flere høringssvarter har fremhævet, at de gerne havde set en mere vidtrækkende og ambitiøs reform. Der peges i den forbindelse blandt andet på efterværnsområdet og på etableringen af en børneombudsmand eller – talsmand. Det skal hertil bemærkes, at satspuljepartierne som led i Barnets Reform indgik en aftale om at drøfte en yderligere styrkelse af efterværnsindsatsen i forbindelse med satspuljeforhandlingerne for 2011.

Danske Handicaporganisationer (DH) og Den Uvildige Konsulentbistand på Handicapområdet (DUKH) har endvidere i sine høringssvar fremhævet et behov for at adressere reglerne i serviceloven og i den tilhørende vejledning i relation til handicappede børn og deres familier. I den forbindelse skal det bemærkes, at der som opfølgning på satspuljeaftalen for 2010 gennemføres en kortlægning af den eksisterende viden om anbragte børn med funktionsnedsættelser og den kommunale praksis i forhold til disse børn og deres familier. Kortlægningen forventes afsluttet i sommeren 2010.

Det skal endvidere bemærkes, at der i flere høringssvar, trods en generelt meget positiv imødekommenhed af reformens styrkelse af børnenes rettigheder, udtrykkes bekymring for, om dette vil medføre en svækkelse af forældrenes rettigheder. På den baggrund opfordres til et styrket fokus på inddragelse og samarbejde med forældrene, både i bemærkningerne til lovforslaget, i vejledningen til serviceloven og i den kommunale praksis. Det skal hertil bemærkes, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at udgangspunktet for indsatsen er tæt samarbejde og dialog med forældre, børn og unge. Dette vil blive uddybet i den reviderede vejledning til serviceloven, som udgives i forbindelse med lovforslagets ikrafttræden samt i det informationsmateriale, som udarbejdes i forbindelse med implementeringsinitiativet omkring Barnets Reform

Som følge af de mange, omfattende og detaljerede høringssvar er det ikke fundet hensigtsmæssigt at samle og kommentere samtlige bemærkninger i høringssvarene. Nærværende høringssvar notat sammenfatter derfor de væsentligste bemærkninger fra de indkomne høringssvar. For yderligere detaljeringsgrad mv. henvises til de fremsendte høringssvar.

Følgende typer af bemærkninger er jf. ovenstående i udgangspunktet ikke medtaget i høringsnotatet: Korrektur- og formuleringsmæssige forslag til lov- eller bemærkningsteksten; ønsker til beskrivelserne i den kommende vejledning; generelle ønsker eller bemærkninger til reglerne og indsatsen på området for udsatte børn og unge, der ikke direkte vedrører lovforslagets enkelte dele.

Alle bemærkningerne er dog noteret og indgår i Socialministeriets arbejde – både i relation til det aktuelle lovforslag, kommende vejledninger og den generelle udvikling af området.

2. Modtagne høringsvar

Følgende har afgivet høringsvar: 3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børnesagens Fællesråd, Børn og Familier, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børnerådet, Børns Vilkår, Dansk Blindesamfund, Dansk Erhverv, Dansk Socialrådgiverforening (DS), Dansk Psykologforening, Danske Regioner, Dansk Sygeplejeråd, Danske Handicaporganisationer (DH), Direktorat for kriminalforsorg, Den Uvildige konsulentordning på handicapområdet (DUKH), Familiestyrelsen, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, ForældreLANDSforeningen (FBU), HK/komunal, Institut for Menneskerettigheder, Kennedy Centret, Kommunernes Landsforening, Kristelig forening for bistand for Børn og Unge (KFBU), Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen af Opholdssteder og Skole- og Behandlingstilbud (LOS), Danmarks Lærerforening, Plejefamiliernes Landsforening, Red Barnet, Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Statsforvaltningerne, TABUKA, Datatilsynet og Rådet for Socialt Udsatte.

Dansk Arbejdsgiverforening har ikke ønsket at afgive bemærkninger, da sagen falder uden for DA's virkefelt.

Der er ikke modtaget svar fra følgende: Center for ligebehandling af handicappede, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Den Danske Dommerforening, FOA - Fag og Arbejde, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af ledere for af sundhedsordninger for børn og unge, fagligt selskab for sundhedsplejersker, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen BOPAM, Lægeforeningen, Lærernes Centralorganisation, Rigsadvokaten, Landsforeningen af Socialpædagoger, Landsforeningen af ungdomsskoleledere, Ungdommens vel, Ungdomsringen og Det Centrale handicapråd.

3. Ændringer på baggrund af høringsrunden

Følgende ændringer gennemføres på baggrund af høringsrunden

1.1 Ændringer i lovteksten

- ❖ § 46 (formålsbestemmelse, kontinuitet og barnet skal *altid* inddrages)
- ❖ § 70 (børnesamtale skal så vidt muligt ske uden *personale* fra anbringelsesstedet mv. er til stede)

1.2 Ændringer i bemærkningerne (præciseringer, tilføjelser og konsekvensrettelser af ovenstående)

- ❖ § 11, nr. 1 (konsulentbistand vedr. prævention)
- ❖ § 46, nr. 5 (formålsbestemmelsen vedr. kontinuitet)
- ❖ § 50, afsnit 3.4.6 (uddybende beskrivelse af gældende ret)
- ❖ § 52, nr. 25 (regler om personlig rådgiver/støtteperson/mentor)
- ❖ § 68, nr. 44 (afgørelse om efterværn i ny opholdskommune)
- ❖ § 68b, nr. 45 (anbringelse af barnet i plejefamilier)
- ❖ § 68b, nr. 45 (kommunens opgaver ved barnets ret til støtteperson)

- ❖ § 70, nr. 50-51(børnesamtale skal så vidt muligt ske uden, at *personale* fra anbringelsesstedet mv. er til stede)
- ❖ § 76, nr. 61-65 (efterværn)
- ❖ § 140, nr. 67 (handleplaner for de 16-årige)
- ❖ § 142, nr. 69 (pligt til at orientere den stedlige kommune ved konkret anbringelse)
- ❖ § 142, nr. 70-71(supervision af plejefamilier)
- ❖ § 142, nr. 74 (klageret for plejefamilier og opholdssteder over kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelse)
- ❖ § 153, nr. 81 (uddybende beskrivelse af gældende ret)

Endvidere er indført tekniske og sproglige ændringer samt konsekvensrettelser

4. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Ændringer i lovforslagets ordlyd eller bemærkninger er markeret med en stjerne i papirets venstre margin.

Konsulentbistand (lovforslagets nr.1, § 11, stk. 3)

Muligheden for at tildele konsulentbistand uden en forudgående børnefaglig undersøgelse efter § 50 modtages generelt set positivt. Følgende anføres dog til forslaget:

Direktoratet for kriminalforsorgen anfører, at det vil være relevant at give mulighed for at konsulentbistanden kan finde sted i fængslet.

DH finder det betænkeligt, at der med flytningen af bestemmelsen ikke længere kan klages over afgørelsen. Børn og Kulturchefforeningen bemærker desuden, at klageadgangen er vigtigt i forhold til foranstaltninger på området.

DUKH gør opmærksom på, at Ankestyrelsens principafgørelse om, at (den nugældende) § 11, stk. 3 ikke kan benyttes til længerevarende behandlingsforløb, kan rejse tvivl om, hvorvidt der kan gives konsulentbistand i længere tid.

Socialministeriets bemærkninger

Det er ikke reguleret i loven, hvor konsulentbistanden rent fysisk skal gennemføres, og der er således ikke noget i serviceloven, der hindrer, at det finder sted i fængsler.

Formålet med forslaget er at give kommunerne større fleksibilitet i forhold til tildeling konsulentbistand til børn og unge, som har behov herfor. Der henvises til bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at støtten kan ydes til forældre og børn og unge, som har behov for et længerevarende og mere konkret rådgivningstilbud, end den familieorienterede rådgivning, som kan ydes efter servicelovens § 11, stk. 1 og 2. Støtten er i udgangspunktet *ikke* rettet mod problemer, der er så store, at der er behov for særlige foranstaltninger efter servicelovens kapitel 11. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at myndighederne er forpligtigede til at gribe ind, hvis der er anledning til bekymring for barnets eller den unges udvikling. I så fald gælder de almindelige regler efter servicelovens kapitel 11, hvorefter der også er klageadgang.

For så vidt angår spørgsmålet om muligheden af at give konsulentbistand i længere tid henvises til bemærkningerne, hvoraf det fremgår, at ” *der kan ydes støtte over en længerevarende periode, hvis der er behov herfor.*”

Rådgivning om familieplanlægning (lovforslagets nr. 1, § 11, stk. 3)

DS tager afstand fra tænkningen i de generelle bemærkninger i relation til formuleringerne i forbindelse med rådgivning om prævention.

DH påpeger, at lovgivningen ikke må kunne anvendes til at lægge pres på mennesker med handicap for ikke at få børn og ønsker dette præciseret i bemærkningerne til loven.

FBU finder, at konkret rådgivning om præventionsformer forudsætter lægefaglig/sundhedsfaglig ekspertise

Socialministeriets bemærkninger

* Bemærkningerne til lovforslaget vil blive revideret med henblik på at undgå misforståelser.

For så vidt angår konkret rådgivning om præventionsformer fremgår det af bemærkningerne, at der alene er tale om rådgivning og dialog om muligheden for prævention generelt – En konkret drøftelse af mulige præventionsformer og valg heraf henhører fortsat under den sundhedsfaglige rådgivning og vurdering hos den praktiserende læge eller sygehus.

Aflastning for handicappede børn (lovforslagets nr. 3)

DH mener, at forslaget skaber flere problemer end det løser. I stedet foreslås det at indsætte en bestemmelse, der specielt er rettet mod børn med funktionsnedsættelse, hvor aflastning kan ydes, uden at der udarbejdes en socialfaglig undersøgelse.

DUKH imødeser, at forslaget i praksis vil medføre en række afgrænsningsproblemer i forhold til, hvornår aflastning bevilges af hensyn til familiens behov for aflastning, og hvornår aflastningen ydes af hensyn til barnets særlige behov for støtte. DUKH anbefaler derfor, at det præciseres, hvad forskellen er på bevilling af de to typer af aflastning.

Socialministeriets bemærkninger

Det bemærkes, at forslaget er udtryk for en præcisering af gældende ret. I den reviderede vejledning om særlig støtte til børn og unge, som vil blive udsendt i forbindelse med ikrafttrædelsen af lovforslaget om Barnets Reform, vil det blive præciseret ved konkrete eksempler, hvornår aflastning ydes af hensyn til barnets særlige behov, og hvornår aflastning ydes på grund af den øvrige families behov.

Formålet med særlig støtte til børn og unge (lovforslagets nr. 5, § 46,)

Kristelig forening for Bistand for Børn og Unge, Børns Vilkår, FBU, DS, HK/Kommunal og Socialpædagogerne foreslår, at ordet ”kontinuitet” bibeholdes i lovteksten. Endvidere bemærkes, at der i affattelse af § 46 stk.3 kun står ”Barnets eller den unges synspunkter skal inddrages”, i stedet for som tidligere: ”..skal altid inddrages...”

Socialministeriets bemærkninger

* Kontinuitet er fortsat en vigtig og helt central del af formålet med indsatsen over for børn og unge. På baggrund af høringssvarene ændres lovteksten, således at ”kontinuitet” er nævnt i selve lovteksten igen. Endvidere er ordet ”altid” anført i stk. 3.

Kravet om at oprette tværfaglige grupper ophæves (lovforslagets nr. 8, § 49)

KL og Red Barnet mener ikke, at forslaget reelt virker afbureaukratiserende, fordi forslaget vedrørende SSD-samarbejdet samt sundhedslovens § 123 stadig forpligter kommunen til at samarbejde tværfagligt.

Dansk Sygeplejeråd, Red Barnet og Børns Vilkår kan ikke støtte forslaget, da de tværfaglige grupper hidtil har sikret, at aktørerne kunne danne sig et helhedsbillede af barnet og den unges situation, så der blev sat hurtigt og tidligt ind.

HK/Kommunal og Socialpædagogerne, Børnerådet og Børns Vilkår foreslår, at det præciseres (f.eks. i servicelovens § 19 om sammenhængende børnepolitikker), at kommunerne formidler, hvorledes de vil sikre en koordineret og tværfaglig indsats.

Socialministeriets bemærkninger

Det er vigtigt, at indsatsen over for børn og unge baserer sig på et tværfagligt samarbejde mellem kommunens forskellige faggrupper, herunder f.eks. sagsbehandlere, pædagoger, lærere mv. Dette understreges også i bl.a. servicelovens § 19 samt dette lovforslag om SSD-samarbejdet, der netop forudsætter, at

kommunerne arbejder tværfagligt for at sikre en helhedsorienteret indsats overfor børn og unge. Kommunerne har således pligt til at samarbejde tværfagligt, men med lovændringen bliver det op til den enkelte kommunalbestyrelse selv at afgøre, hvordan det tværfaglige samarbejde tilrettelægges. Ligeledes overlades det til den enkelte kommune selv at beslutte, hvordan de vil formidle deres organisering af den tværfaglige indsats. Det bemærkes, at der i forbindelse med aftalen om Barnets Reform og forslaget om SSD-modellen er afsat midler til at afdække og udvikle gode modeller for, hvordan kommunerne kan styrke den tværfaglige indsats. Projektet igangsættes i løbet af 2010.

SSD-modellen – om udveksling af oplysninger i det tidlige og forebyggende arbejde (lovforslagets nr. 9, § 49a)

Lovforslaget modtages meget positivt af de fleste høringsparter, og forslaget medfører mange kommentarer:

Tydeliggørelse af bestemmelsen

KL, DS, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Red Barnet, Børne- og kulturchefforeningen og Børns Vilkår bakker alle op om forslaget. Dog efterlyses en yderligere tydeliggørelse af lovforslagets forskellige elementer, herunder bl.a. om forældreinddragelse og om typen af de oplysninger, der må udveksles. Der fremsættes også ønsker til, hvilke temaer, parterne ønsker skal indgå i evalueringen.

Konkrete spørgsmål til bestemmelsens implementering

KL ønsker vejledning i, hvordan kommunerne kan sikre sig, at der ikke udveksles oplysninger mere end én gang. Danmarks Lærerforening ser gerne, at kommuner og institutioner får pligt til at lave en struktur for udmøntningen af § 49a. Børns Vilkår anbefaler, at der udarbejdes præcise bestemmelser for, hvordan disse drøftelser nedfældes i barnets journal.

Socialministeriets bemærkninger

I forhold til høringsparternes ønske om yderligere tydeliggørelse af bestemmelsens indhold henvises til forslagens bemærkninger samt til den kommende vejledning på området, hvor spørgsmålet om forældreinddragelse, type af oplysninger mv. vil blive yderligere belyst. Endvidere er der med aftalen om Barnets Reform afsat midler til en særlig oplysningsindsats, hvis formål er at beskrive de gældende tavshedspligts- og underrettningsregler samt redegøre nærmere for anvendelse af disse i praksis. Dette er af erfaring den mest hensigtsmæssige måde at formidle sådanne emner på til de fagfolks, som skal implementere lovgivningen.

I forhold til parternes anbefalinger i relation til den efterfølgende evaluering af forslaget, vil disse blive taget i betragtning, når den nærmere udformning af evalueringen foreligger.

I forhold til KL's ønske om en nærmere beskrivelse af, hvordan kommunerne skal sikre, at oplysninger efter forslagens nr. 9 kun udveksles ved ét møde, skal det bemærkes, den konkrete tilrettelæggelse af SSD-samarbejdets implementering er den enkelte kommunes ansvar. Derfor omfatter forslaget heller ikke en nærmere beskrivelse af, hvordan kommunerne i øvrigt skal strukturere samarbejdet.

I forhold til ønsket om en beskrivelse af, hvordan drøftelser, der foretages i forbindelse med SSD-samarbejdet, kan nedfældes i barnets eller den unges journal henvises til offentlighedslovens § 6 om offentlige myndigheders notatpligt samt til de øvrige forvaltningsretlige principper, som beskrevet af ombudsmanden. Der gøres opmærksom på, at der er tale om en bekymrings samtale, og at der derfor som udgangspunkt endnu ikke vil være oprettet en sag på barnet eller den unge. Derfor vil der som udgangspunkt heller ikke være krav om notatpligt.

Børnefaglig undersøgelse efter § 50 (lovforslagets nr. 11,12 og 16, § 50)

En stor del af høringsparterne kommer med positive tilkendegivelser til ændringerne af § 50, dog anfører nogle af høringsparterne følgende:

Undersøgelse uden samtykke (nr. 11)

Børn og Familier, Børnesagens Fællesråd og FBU støtter ikke ændringsforslaget, da de frygter, det vil skabe utryghed og bidrage til et dårligt samarbejds-klima mellem forældre og myndigheder.

DS mener, at formuleringen i den foreslåede bestemmelse (§ 50, stk. 1) ikke i tilstrækkeligt grad vil sikre forældrenes samtykke og inddragelse, herunder intentionen om, at en undersøgelse uden samtykke kun bør ske undtagelsesvist. FBU og DS foreslår, at bestemmelsen omstruktureres, så den problemstilling, der danner baggrund for forslaget, imødegås via en undtagelsesbestemmelse.

FBU ønsker at få oplyst bestemmelsens anvendelsesområde set i relation til, at retssikkerhedsloven ikke ændres.

Samlet undersøgelse for søskende (nr. 16)

Børnerådet, Børns Vilkår, Kristelig forening for bistand for Børn og Unge, HK/Kommunal og Socialpædagogerne støtter ikke forslaget. HK/Kommunal og Socialpædagogerne mener, at der med forslaget gives køb på princippet om at give støtte på baggrund af vurderinger af individuelle vanskeligheder og behov. Børns Vilkår og Børnerådet frygter ligeledes, at oplysninger om det enkelte barn kan gå tabt så fokus derved flyttes fra et individuelt børneperspektiv til et kollektivt familieperspektiv.

Udeladelse af irrelevante temaer i undersøgelsen (nr. 12)

Børnerådet og Børns Vilkår støtter ikke forslaget om at kommunen kan undlade et eller flere af de 6 nævnte punkter, hvis de ikke vurderes relevante. Børnerådet og Børns Vilkår frygter, at muligheden vil blive brugt ”pr. automatik”. Børnerådet anbefaler som minimum en tydelig vejledning til loven.

Socialministeriets bemærkninger

Undersøgelse uden samtykke

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 11, hvoraf det fremgår ”at den børnefaglige undersøgelse så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældrene og den unge, der er fyldt 15 år. Det betyder, at kommunalbestyrelsen aktivt skal søge at opnå samarbejde med forældrene”.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslagets nr. 11, at ”udgangspunktet for gennemførelsen af en børnefaglig undersøgelse er således, at kommunalbestyrelsen aktivt skal søge at opnå dialog og samarbejde med forældrene om undersøgelsen. Med bestemmelsen får kommunalbestyrelsen dog mulighed for at gennemføre undersøgelsen i de særlige tilfælde, hvor det ikke er muligt at indlede et positivt samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, eller hvis forældremyndighedsindehaveren afviser eller ikke besvarer kommunalbestyrelsens forsøg på dialog.”

Udgangspunktet for undersøgelsen er dermed fortsat samarbejde med forældrene, men kommunalbestyrelsen får i særlige tilfælde, dvs. undtagelsesvist, mulighed for at gennemføre undersøgelsen, hvis det ikke er muligt at etablere et sådan samarbejde.

Endvidere bemærkes det, at den børnefaglige undersøgelse skal gennemføres så skånsomt som forholdende tillader. Det ligger heri, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at forældrene og barnet eller den unge er informeret om undersøgelsens formål og forløb – uanset om de i øvrigt ikke ønsker at samarbejde.

Der er i forbindelse med aftalen om Barnets Reform afsat 40 mio. kr. til at støtte op om implementeringen af reformen. Et væsentligt fokus vil i den forbindelse være at formidle og forklare lovændringerne.

* Om lovforslagets anvendelsesområde i relation til retssikkerhedsloven bemærkes det, at retssikkerhedslovens bestemmelser om sagens oplysning (§ 11c) fortsat finder anvendelse. Dette og forholdet mellem retssikkerhedsloven og servicelovens § 50 vil blive tydeliggjort i bemærkningerne til lovforslaget.

Samlet undersøgelse for søskende

Vedrørende forslaget om at give mulighed for at udarbejde en samlet undersøgelse for søskende i samme familier skal det fremhæves fra bemærkningerne til lovforslagets nr. 16, at denne mulighed kan anvendes, hvis kommunalbestyrelsen finder det hensigtsmæssigt. Muligheden for at lave en selvstændig undersøgelse for hvert barn er således bevaret, og kommunalbestyrelserne gives med forslaget frihed til selv at vælge fremgangsmåde i de konkrete sager.

Det skal desuden fremhæves, at det i bemærkningerne til lovforslagets nr. 16 i forhold til en samlet børnefaglig undersøgelse forudsættes, at der ”tages højde for individuelle problemstillinger og behov, så det sikres, at børnenes individuelle støttebehov bliver udredt og afdækket i det omfang, det er nødvendigt. Visse forhold som f.eks. sundhed vil typisk skulle beskrives selvstændigt for hvert barn, mens andre forhold som f.eks. familieforhold vil kunne beskrives samlet. Der skal dog være en klar beskrivelse af individuelle forhold for det enkelte barn, da f.eks. en familiemæssig situation kan påvirke børn forskelligt”.

Der er således et tydeligt krav til undersøgelsen om fortsat at have fokus på det enkelte barns individuelle forhold og behov.

Udeladelse af irrelevante temaer i undersøgelsen

Hvis et af de 6 punkter udelades er det et krav, at kommunalbestyrelsen skal begrunde dette, jf. bemærkningerne til lovforslaget. Dette skulle kunne forhindre en automatik i forbindelse med bestemmelsens anvendelse.

Socialministeriet vil tydeliggøre dette i den vejledning til serviceloven, som udgives i forbindelse med Barnets Reform.

Kontaktperson og personlig rådgiver (lovforslagets nr. 22 og 25, § 52)

Sammenskrivningen af kontaktperson og personlig rådgiver modtages positivt blandt høringsparterne, dog anføres følgende:

DS og FBU mener, at kontaktpersonens mulige funktion som mentor, alene er beskrevet i bemærkningerne, og dermed ikke står selvstændigt i selve beskrivelsen. Kristelig forening for bistand for Børn og Unge mener desuden, at en mentor ikke kan sidestilles med en kontaktperson.

KL finder det problematisk, at der i bemærkningerne lægges op til, at mentorer ikke har en indberetning/underretningspligt.

FBU, HK/Kommunal og Socialpædagogerne bemærker, at der i bemærkningerne nævnes frivillig kontaktperson. HK/Kommunal og Socialpædagogerne ønsker en uddybning af, hvad forskellen på en frivillig og en professionel kontaktperson er.

Socialministeriets bemærkninger

Socialministeriet bemærker, at der med bestemmelsen er tale om en samling af forskellige foranstaltningstyper, herunder personlig rådgiver. Mentorfunktionen er medtaget i bemærkningerne for at illustrere, at en fast kontaktperson også kan omfatte en mentorfunktion. Der er således ikke tale om en selvstændig foranstaltningstype ud over, hvad er omfattet af ”kontaktperson”. Dette tydeliggøres i bemærkningerne.

- * For så vidt angår problematikken omkring brugen af begreberne frivillige vs. professionelle kontaktpersoner vil bemærkningerne blive gennemskrevet, så disse formuleringer ikke anvendes, da de har givet anledning til usikkerhed og er tolket anderledes end hensigten har været. Det tydeliggøres i den forbindelse i bemærkningerne, jf. den gældende vejledning nr. 3 til serviceloven, pkt. 300, at en mulig kontaktperson kan være en pædagog, lærer, klubmedarbejder eller lignende, som den unge har tillid til.
- * Mentorfunktion er omfattet af underretningspligten på samme måde som de øvrige kontaktpersoner. For at undgå misforståelser omformuleres bemærkningerne til lovforslagets nr. 22 og 25.

For så vidt angår problematikken omkring brugen af begreberne frivillige vs. professionelle kontaktpersoner vil bemærkningerne blive gennemskrevet, så disse formuleringer ikke anvendes, da de har givet anledning til usikkerhed og er tolket anderledes end hensigten har været. Det tydeliggøres i den forbindelse i bemærkningerne, jf. den gældende vejledning nr. 3 til serviceloven, pkt. 300, at en mulig kontaktperson kan være en pædagog, lærer, klubmedarbejder eller lignende, som den unge har tillid til.

Økonomisk støtte (lovforslagets nr. 28, § 54 a)

Muligheden for at tildele økonomisk støtte uden en forudgående børnefaglig undersøgelse efter § 50 modtages positivt.

KL mener dog ikke, at kravet om børnesamtale efter § 48 er meningsfuldt i forbindelse med økonomisk støtte efter § 52 a og ønsker indholdet af en sådan samtale præciseret.

Socialministeriets bemærkninger

Der er tale om en videreførelse af gældende ret.

Det er et grundlæggende princip i servicelovens kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge, at barnets eller den unges synspunkter i udgangspunktet altid skal inddrages. Heraf følger også kravet om en samtale med barnet eller den unge forud for tildeling af foranstaltninger. Idet muligheden for at tildele økonomisk støtte efter § 52 a som hovedprincip sker som led i en indsats rettet mod barnet eller den unge, er det væsentligt at inddrage barnets eller den unges egen forståelse af situationen. Samtalen skal således ikke fokusere på, hvordan barnet forholder sig til familiens konkrete økonomi, eller til det konkrete tilskud, men derimod fokusere på at afklare, hvordan barnet har det i hjemmet, og hvordan barnets selv opfatter sin (sociale) situation.

Behandling af barnet uden samtykke (lovforslagets nr. 32, § 56)

Dansk Psykologforening påpeger, at det er af vigtig betydning for effekten af en eventuel behandling af et barn eller en unge, at det sker med samtykke fra forældrene, ligesom det kan sætte et barn eller en ung i en vanskelig situation af krydspres, såfremt kommunen sætter psykologbehandling i gang uden forældrenes samtykke. Foreningen støtter derfor ikke forslaget.

DS mener, at kommunen *skal* informere forældremyndighedsindehaverne om behandlingsforløbet mv. også selvom det sker uden samtykke fra forældrene.

Socialministeriets bemærkninger

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 32, hvoraf det fremgår, at ”udgangspunktet for gennemførelsen af en behandling af et barn eller en ung vil altid være, at kommunen så vidt muligt skal søge at opnå dialog og samarbejde med forældrene om behandlingen” og i forlængelse heraf, at kommunalbestyrelsen får ”mulighed for at gennemføre behandling i de særlige tilfælde, hvor det ikke er

muligt at indlede et positivt samarbejde med begge forældremyndighedsindehavere, samt i særlige tilfælde hvor den ene forældremyndighedsindehaver afviser eller ikke besvarer kommunalbestyrelsens forsøg på dialog”.

Bemærkningen om, at kommunalbestyrelsen *så vidt muligt* skal informere forældrene om behandlingsforløbet og om øvrige sagsskridt, og herunder sikre sig at forældremyndighedsindehaveren forstår kommunens bevæggrunde og tiltag, skal ligeledes ses i dette lys. Det klare udgangspunkt i forbindelse med behandling af et barn eller en ungs problemer er derfor, at det skal ske med samtykke fra og/eller i tæt samarbejde med minimum den ene forældremyndighedsindehaver, og at disse skal informeres om behandlingsforløbet mv., selvom de ikke har givet deres samtykke medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Indstilling til Børn og Unge-udvalget (lovforslagets nr. 36, § 58)

Børns Vilkår og Børnesagens Fællesråd støtter ikke forslaget om, at indstillingen ikke skal indeholde en redegørelse for de tidligere foranstaltninger, der har været sat iværksat eller tilbudt familien.
--

Socialministeriets bemærkninger

Lovforslagets nr. 36 som blandt andet medfører, at kommunalbestyrelsen i sin indstilling til Børn og Unge-udvalget ikke skal redegøre for de foranstaltninger, der tidligere har været iværksat, bunder i et ønske om at give kommunerne mere fleksibilitet i forbindelse med tilrettelæggelsen af deres arbejde (afbureaukratisering). Herunder er ønsket at give kommunerne større frihed til selv at opstille yderligere retningslinjer eller formkrav til en indstilling til Børn og Unge-udvalget.

Endvidere har lovforslagets nr. 36 til formål at forhindre misforståelser om, hvorvidt der er krav om, at der *skal* have været iværksat andre og mindre indgribende former for foranstaltninger forud for indstillingen om en anbringelse uden samtykke.

Ankestyrelsens beføjelser uden klage (lovforslagets nr. 39, § 65)

KL mener, forslaget indskrænker kommunernes handlerum.
--

KL mener, at forslaget vil give klageadgang ad bagvejen og forsinke sagens afgørelse. KL og Børne- og kulturchefforeningen mener, at forslaget inviterer for mange aktører på banen med fare for ankeadgang ad bagvejen som kan skabe en unødigt kampplads for forskellige hensyn.
--

KL, Børne- og kulturchefforeningen og FSD mener ikke, at Ankestyrelsen er mere kvalificeret end kommunens medarbejdere Ankestyrelse bruges som løftestang for uenighed.

I forhold til forslaget om at Ankestyrelsen inden 8 uger efter modtagelsen af en underretning skal have besluttet, om sagen skal tages op, mener Børnerådet og Børns Vilkår, at denne frist er for lang.
--

Børns Vilkår foreslår, at Ankestyrelsens kompetence udvides til også at omfatte et socialfagligt skøn.
--

Socialministeriets bemærkninger

Styrkelsen af Ankestyrelsens egen drift beføjelser er udtryk for, at hensynet til det anbragte barns retssikkerhed bør vægtes tungt. Samtidig er forslaget udtryk for et klart ønske om, at de øgede beføjelser til Ankestyrelsen og de sociale nævn bl.a. skal bidrage til at sikre, at der hurtigt og effektivt kan ydes barnet den rette hjælp i rette tid.

Ankestyrelsen behandler allerede i dag klagesager vedrørende de kommunale myndigheders afgørelser på børn- og ungeområdet. Nærværende forslag udvider alene typen af afgørelser, som Ankestyrelsen kan tage op af egen drift.

Det er ministeriets opfattelse, at Ankestyrelsen – som følge af Ankestyrelsens nuværende ansvarsområder, opgaveløsning og kompetencer – har de fornødne kvalifikationer.

Generelt bør behandlingen af sager på børne- og ungeområdet gennemføres, så barnet hurtigst muligt kan få den rette hjælp. Det foreslås, at der sættes en frist på 8 uger fra Ankestyrelsen modtager en underretning til, at Ankestyrelsen skal have besluttet, om sagen skal tages op. I fastsættelsen af fristens længde har det været nødvendigt at tage højde for, at der forinden vurderingen af den konkrete sag skal indhentes sagsoplysninger m.v. fra kommunen.

Kommunale plejefamilier (lovforslagets nr. 40, § 66 og § 142)

Om forskellen på en plejefamilie og en kommunal plejefamilie

FSD, KL og Børne- og kulturchefforeningen ønsker beskrevet, hvori kommunale plejefamilier adskiller sig fra de plejefamilie-typer, der allerede eksisterer i dag.

Forskelle på plejefamilier og kommunale plejefamilier.

KL og Børne- og kulturchefforeningen ser en risiko for, at der vil blive et stort pres fra de traditionelle plejefamilier i forhold til at blive kategoriseret som en "kommunal plejefamilie".

Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre vurderer, at forslaget vil kunne medføre "A" og "B"-plejefamilier.

FSD og Børne- og kulturchefforeningen mener, at forslaget kan medføre en institutionalisering af området, som ikke nødvendigvis er hensigtsmæssig.

Diverse ønsker om præciseringer mv.

Plejefamiliernes Landsforening mener ikke, at forslaget præciserer, hvad ordentlige arbejdsvilkår for kommunale plejefamilier er.

Socialministeriets bemærkninger

Om forskellen på en plejefamilie og en kommunal plejefamilie

I forhold til spørgsmål om, hvori kommunale plejefamilier adskiller sig fra de øvrige plejefamilier, henvises til lovforslagets bemærkninger, hvoraf det fremgår, at "kommunale plejefamilier er plejefamilier som i kraft af deres kompetencer og kvalifikationer er godkendt til at have børn og unge i pleje, som har tungere problemer, end børn i plejefamilier normalt har. Ud over at de kommunale plejefamilier lige som andre plejefamilier kan tilbyde barnet eller den unge en opvækst i et familielignende omsorgsmiljø, kan den kommunale plejefamilie på grund af de kompetencer og kvalifikationer, som lå til grund for godkendelsen, således løfte en større indholdsmæssig opgave i indsatsen over for barnet eller den unge". Endvidere bemærkes, at der med Barnets Reform er afsat midler til et udviklingsprojekt på plejefamilieområdet, som har til formål at støtte implementeringen af lovgivningen.

Som det fremgår af ovenstående vil det være op til den enkelte kommune at vurdere, hvorvidt en plejefamilie i kraft af sine kompetencer og kvalifikationer er egnet til at blive godkendt som kommunal plejefamilie. Hensigten med at oprette kommunale plejefamilier er ikke at rangordne plejefamilierne, men derimod at sikre, at de plejefamilier, som har børn med stort behov for støtte, får den nødvendige støtte og supervision samt arbejdsvilkår, der understøtter deres indsats over for plejebarnet. Forslaget skal

samtidig sikre, at de børn som har behov herfor, kan blive anbragt i plejefamilier, der kan tilbyde den nødvendige specialiserede støtte. Da der imidlertid også anbringes mange børn i plejefamilier, som primært har brug for tryghed, omsorg og stabilitet, vil disse plejefamilier ikke have samme ekstraordinære behov for supervision, særlige arbejdsvilkår mv.. Det bemærkes dog, at der med lovforslaget samtidig gives ret til efteruddannelse og supervision til denne type plejefamilier.

I forhold til bekymringen for at oprettelsen af kommunale plejefamilier vil institutionalisere området skal det understreges, at formålet med at anbringe børn og unge i plejefamilier netop er at sikre, at barnet får mulighed for at vokse op i et omsorgsmiljø, der kan tilbyde nære og stabile relationer. Det er således ikke hensigten, at de kommunale plejefamilier skal drives som institutionslignende døgnophold.

Diverse ønsker om præciseringer

I forhold til en præcisering af de kommunale plejefamiliers arbejdsvilkår, henvises til lovforslagets bemærkninger til nr. 70-71 hvoraf det fremgår, at der i de tilfælde, hvor den kommunale plejefamilie er ansat af den godkendende kommune, vil være taget stilling til arbejdsvilkår, pension, opsigelsesvarsel m.v.. Hvis der derimod er tale om en konkret plejeaftale mellem den kommunale plejefamilie og en anbringende kommune, betyder forslaget, at den anbringende kommune skal sikre sig, at der er taget stilling til de pågældende arbejdsvilkår m.v. i overensstemmelse med plejeaftalen. Der opstilles ikke krav til plejeaftalens indhold. Det forudsættes alene, at der skal tages stilling til arbejdsvilkår, herunder spørgsmål om pension og opsigelsesvarsel mv.” Dette betyder, at det er den enkelte kommune og plejefamilie som sammen skal tage stilling til den konkrete udformning af arbejdsvilkårene ud over, hvad der allerede er reguleret i anden lovgivning. Det sikrer, at spørgsmål om opsigelsesvarsel og pension mv. ikke overses, men indgår som et element i kontraktindgåelsen.

Efterværn (lovforslagets nr. 44, 61-65, § 68 og § 76)

Høringsparterne tager generelt meget positivt imod initiativerne til en styrkelse af efterværnsindsatsen, dog anføres følgende:

Beslutningskompetence og betaling ved skift i handlekommune

DS, TABUKA, Statsforvaltningerne, LOS, HK/Kommunal og Socialpædagogerne bemærker, at lovforslaget rummer uklarheder omkring de finansieringsmæssige forhold, når den unge fylder 18 år og overgår til den nye handlekommune, og at disse bør afklares inden lovforslagets vedtages.

Regler om skift i handlekommune

Dansk Erhverv opfordrer til, at retssikkerhedsloven ændres, så den unge ikke skifter handlekommune i forbindelse med efterværn. Dermed vil det være den kommune, der har kendskab til den unge og dennes forhold, der også har ansvar for tilrettelægning af efterværn og overgangen til voksenlivet.

30 dages frist til beslutning om efterværn

Dansk Erhverv er positiv over for kravet om, at den nye kommune skal tage stilling til handleplanen efter 30 dage, men mener det er uheldigt, at den unge i denne periode ikke ved, om kommunen vil være enig i handleplanen.

KL og Børne- og Kulturchefforeningen mener ikke, det er hensigtsmæssigt eller forsvarligt at pålægge den nye opholdskommune en frist på 30 dage efter modtagelsen af handleplanen til at træffe afgørelse om efterværn. KL anfører i den forbindelse, at 30 dage er for kort tid til at foretage en på samme tid grundig og forsvarlig afgørelse, og at det indskrænker det kommunale selvstyre.

Ret til en kontaktperson for tidligere anbragte uden samtykke

KL og Børne- og Kulturchefforeningen kan ikke støtte forslaget om ret til en kontaktperson for unge, der har været anbragt uden samtykke. KL og Børne- og Kulturchefforeningen mener, at det i stedet bør være en konkret vurdering, om den unge skal have en kontaktperson.

Dansk Erhverv er positive overfor at bibeholde en fast kontaktperson, dog burde det også tilbydes, selvom barnet tildeles anden døgnforanstaltning, idet barnet kan have dannet tæt tilknytning til tidligere omsorgs-personer (pædagog/lærer) og fortsat have behov for kontakt - specielt i en overgang, hvor der sker et skift.

HK/Kommunal og Socialpædagogerne påpeger, at bemærkningerne til ændringsforslaget er uklare for så vidt angår beskrivelsen af, at retten til en kontaktperson bortfalder, såfremt den unge tilbydes støtte i form af opretholdelse eller genetablering af et døgnophold.

Socialministeriets bemærkninger

Beslutningskompetence og betaling ved skift i handlekommune

Lovforslaget ændrer ikke ved de eksisterende regler om beslutningskompetence og betaling i forbindelse med efterværn. Det gælder således fortsat, at hvis en ung skifter opholdskommune ved det fyldte 18. år (til en anden kommune end den, der har truffet afgørelsen om anbringelsen), vil det være den nye opholdskommune, der skal træffe afgørelse efter servicelovens § 76 (efterværn). Afgørelsen truffet af den hidtidige opholdskommune efter servicelovens stk. 68, stk. 12, er ikke juridisk bindende for den nye opholdskommune. Den bindende afgørelse om, hvad der skal ske med den unge efter det fyldte 18. år, træffes af den nye opholdskommune, som vil have ret til refusion efter retssikkerhedslovens (§ 9 c, stk. 3) fra den tidligere opholdskommune for udgifter til efterværnsforanstaltninger.

- * Socialministeriet vil for at undgå uklarheder om reglerne tilføje beskrivelsen af retstilstanden i bemærkningerne til lovforslaget.

Regler om skift i handlekommune

Ændringerne i regelsættet vedrørende handlekommuner indgår ikke i nærværende lovforslag jf. den politiske aftale om Barnets Reform.

30 dages frist til beslutning om efterværn

Med lovforslaget skal den nye opholdskommune senest 30 dage efter modtagelsen af den reviderede handleplan træffe afgørelse om efterværn. Der har i forbindelse med fastsættelsen af tidsfristen været lagt stor vægt på de unges behov for kontinuitet i indsatsen, herunder at undgå at de unge oplever unødvendige og langvarige brud på støtten samtidig med at kommunen skal have tid til at træffe sin afgørelse.

Ret til en kontaktperson for tidligere anbragte uden samtykke

Der er med lovforslaget lagt op til, at unge, der er eller har været anbragt uden samtykke umiddelbart inden det fyldte 18. år, får ret til efterværn i form af en kontaktperson frem til det fyldte 23. år, dog ikke i de perioder, hvor den unge i øvrigt tilbydes anbringelse som led i efterværnet. Udgangspunktet for forslaget er, at der er tale om en gruppe unge, som er særligt sårbare, blandt andet fordi der har været en konflikt mellem kommunen og forældrene omkring anbringelsen. Udgangspunktet er således, at behovet altid vil være der for denne gruppe unge. Det bemærkes i øvrigt, at kontaktpersonen er et tilbud til de unge, som altså kan takke nej, såfremt de ikke selv vurderer at have behov herfor.

For så vidt angår bemærkningerne til forslaget om retten til en kontaktperson, herunder at retten bortfalder i perioder, hvor den unge tilbydes efterværn i form af en døgnanbringelse, bemærkes det, at retten til

en kontaktperson bortfalder, hvis den unge fortsætter med at være anbragt uden for hjemmet umiddelbart efter det fyldte 18 år. Det vurderes således, at kontaktpædagogen på anbringelsesstedet vil støtte op om den unge på samme måde, som en kontaktperson i den pågældende periode. *Socialministeriet* har dog taget høringsparternes kommentarer til efterretning. Det vil således blive præciseret i forslaget specielle bemærkninger, at en ung kan bibeholde en tildelt kontaktperson efter § 76, stk. 5, hvis vedkommende vender tilbage til et tidligere anbringelsessted efter § 76, stk. 4.

*

Bemærkningerne vil blive omformuleret med henblik på at tydeliggøre dette.

Støtteperson til anbragte børn (lovforslagets nr. 45, § 68b)

KL og Børne- og kulturchefforeningen mener, at opgaven med at finde en støtteperson kan blive en meget stor administrativ opgave for kommunerne. KL mener desuden ikke, at der bør gives *ret* til en støtteperson, men at en støtteperson i stedet bør tildeles ud fra en konkret og individuel vurdering af barnets eller den unges behov.

Børnerådet ønsker, at der i den kommende vejledning til forslaget redegøres nærmere for, hvad det indebærer at være støtteperson for et barn eller en ung, ligesom FBU og TABUKA ønsker forældrenes rolle mv. uddybet.

Foreningen af Statsforvaltningsjurister spørger, hvem der kan klage over kommunens afgørelse om støtte til udgifter til transport og lignende.

Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA mener, at støttepersonen skal fortsætte efter anbringelsen.

TABUKA mener, at støttepersonen skal være en ret for barnet, men ikke en forpligtelse. Børn & Familier mener, at anbragte børn og unge, der har ønsket en støtteperson, men hvor der ikke er fundet en egnet i familie eller netværk, i stedet skal have ret til at få tilknyttet en kontaktperson.

TABUKA mener, at støttepersonerne skal honoreres og de foreslår en form for tilbud om tabt arbejdsfortjeneste så længe barnet er anbragt.

Socialministeriets bemærkninger

Socialministeriet vurderer ikke, at opgaven med at finde en egentlig støtteperson til barnet eller den unge behøver at indebære unødigt megen administration. I forbindelse med udarbejdelsen af den socialfaglige undersøgelse af barnets eller den unges forhold (§ 50 undersøgelsen) skal kommunen i forvejen afdække barnets eller den unges familieforhold, fritidsforhold og venskaber mv., ligesom kommunen efter lovens § 47 skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af familie og netværk. Disse allerede eksisterende oplysninger gør, at kommunen bør være i stand til at identificere en egnet støtteperson i barnets eller den unges netværk, hvis barnet eller den unge har en sådan relation. Endvidere skal kommunen tage udgangspunkt i barnets eller den unges egne konkrete ønsker. Kontakt til støttepersonen mv. vurderes heller ikke at indebære væsentlig administration.

*

Endelig gøres opmærksom på, at der ikke er pligt til at give barnet en støtteperson, hvis årsagen hertil alene er, at det ikke er muligt for kommunen at finde en egnet støtteperson til barnet, eller hvis den eller de pågældende person ikke ønsker at være støtteperson. Endvidere er der ikke pligt til at give en støtteperson, hvis barnet eller den unge ikke ønsker det. Dette vil blive præciseret i bemærkningerne til forslaget.

Med hensyn til bemærkningen om klageret, skal det bemærkes, at der ikke er klageadgang for kommunens beslutning om at dække transportudgifter mv. til støttepersonen.

Der er med forslaget valgt en model, hvor kommunen forpligtes til at finde en person i barnets eller den unges familie eller netværk, forud for en anbringelse af barnet eller den unge. Såfremt anbringelsen ophører, er der intet til hinder for, at denne person fortsætter med at støtte barnet.

Flere ønsker dele af forslaget uddybet. Det bemærkes, at konkrete spørgsmål vil blive behandlet i den reviderede vejledning til serviceloven, som udgives i forbindelse med lovforslagets ikrafttræden. Her vil blandt andet forældrenes rolle mv. blive uddybet.

Det skal bemærkes, at barnet eller den unge ikke kan tvinges til at tage imod en støtteperson, jf. ovenstående. Der er således tale om en ret og ikke en pligt for barnet eller den unge. Barnet eller den unge kan også vælge at sige nej til at have en støtteperson.

Der lægges med forslaget ikke op til en honorering af støttepersonen. Dette skyldes, at støttepersonen ikke udelukkende bør have et økonomisk incitament til at blive støtteperson. Formålet er at sikre, at vedkommende alene påtager sig rollen for barnets eller den unges skyld.

Vurdering af om anbringelse i plejefamilie er mest hensigtsmæssig (lovforslagets nr. 45, § 68b)

Mange af høringssvarene udtrykker opbakning til reformens intention om at sikre anbragte børn nære omsorgsrelationer under anbringelsen, og de støtter ligeledes bestræbelserne på at styrke plejefamilieområdet. Dog peger en del af kommentarerne på, at der er et behov for at tydeliggøre hensigten med forslaget.

FSD og Børns Vilkår bakker ikke op om forslaget om, at kommunen skal vurdere, om en anbringelse i familiepleje er mest hensigtsmæssig under hensyntagen til barnets behov. Argumentet er, at det bør være barnets behov, der får forrang frem for anbringelsestype.

Socialministeriets bemærkninger

Et centralt tema for Barnets Reform har været, at indsatsen over for et udsat barn eller en unge skal tage udgangspunkt i en vurdering af, hvad der er barnets bedste. Dette fremgår også af bemærkningerne til lovforslagets nr. 45, idet det understreges, at: ”kommunalbestyrelsen ved valg af konkret anbringelsessted altid skal vælge det anbringelsessted, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges behov”.

Forslagets fokus på en plejefamilie som anbringelsessted skal derfor ikke ses som modsætning til, at den særlige støtte skal gives med udgangspunkt i barnets behov og på et veldokumenteret grundlag, jf. lovens §§ 50 og 140. Det, som er formålet med bestemmelsen er derimod at rette fokus på, at børn og unge har behov for et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne. Dette behov skal tillægges vægt i forbindelse med valg af anbringelsessted. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at alle børn bliver anbragt hos en plejefamilie i de tilfælde, hvor det vurderes at være mest hensigtsmæssigt at give dem mulighed for at profitere af de mere familiære rammer, som denne anbringelsesform indebærer. Bestemmelsen betyder således, at det i hvert enkelt tilfælde konkret skal overvejes, om det vil være mest hensigtsmæssigt for barnet at blive anbragt hos en plejefamilie, og at der, hvis det vurderes hensigtsmæssigt, herefter skal vælges en plejefamilieanbringelse.

- * Med henblik på at tydeliggøre hensigten med forslaget, vil ovenstående blive præciseret i forslagens bemærkninger.

Høring af anbringelsessteder (lovforslagets nr. 48, § 69)

Forslagets hensigt hilses velkommet af en række af høringsparterne. Dog anføres følgende:

KL og Børne- og kulturchefforeningen mener, det bør tydeliggøres i lovgivningen, at anbringelsesstederne ikke har partsstatus, og at selve den faglige beslutning fortsat ligger i kommunerne.

Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre kan ikke tilslutte sig forslaget men foreslår i stedet, at anbringelsesstederne får egentlig partsstatus

DS og FBU mener udtalelser fra anbringelsesstederne bør være skriftlige.

DS støtter ikke forslaget.

Socialministeriets bemærkninger

Formålet med lovforslagets nr. 48 er at sikre, at den viden, som anbringelsesstederne har om barnet eller den unge, indgår som en del af grundlaget for at træffe afgørelser om samvær, hjemgivelse og ændring af anbringelsessted. Det er anført i bemærkningerne, at kommunalbestyrelsen ikke er forpligtet til at følge anbringelsesstedets indstilling, men at den skal tillægges vægt. Beslutningskompetencen ligger således fortsat fuldt ud hos kommunalbestyrelsen. Det er ligeledes fremhævet i bemærkningerne, at anbringelsesstedet ikke opnår partsstatus med lovforslaget.

Der er ikke opstillet formkrav til høringen, men det følger af almindelig forvaltningsret, at den kommunale forvaltning har notatpligt.

Børnesamtale i forbindelse med revision af handleplanerne (lovforslagets nr. 51, § 70)

Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Kristelig forening for bistand for Børn og Unge, FBU, Børnerådet og Børns Vilkår foreslår, at det skrives ind i lovteksten, at barnet eller den unge kan medtage en støtteperson eller en bisidder til børnesamtalen.

Socialministeriets bemærkninger

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at samtalen med barnet eller den unge på anbringelsesstedet som led i tilsynet så vidt muligt skal gennemføres uden tilstedeværelse af personer fra anbringelsesstedet, uanset om barnet eller den unge er anbragt i en plejefamilie, på et opholdssted eller på en døgninstitution. Formålet hermed er at give barnet eller den unge god mulighed for at tale frit om, hvordan han eller hun har det. Bestemmelsen har altså til hensigt at sikre barnet eller den unge de bedst mulige forudsætninger for en god samtale, og det er derfor ikke hensigten, at barnet eller den unge ikke selv skal kunne vælge at medbringe en person til samtalen (f.eks. en bisidder eller en støtteperson). Dette vil blive tydeliggjort i lovtekst og bemærkninger.

*

Barnets ret til samvær (lovforslagets nr. 53, § 71)

En række af høringsparterne hilser forslaget meget velkomment, dog anføres følgende kommentarer:

Barnet pålægges et stort ansvar

KL fremhæver, at afgørelser om samvær kan blive en vanskelig balancegang, som bl.a. skal sikre, at barnet ikke føler, det pålægges ansvaret for hvem, det får samvær med.

Børnerådet frygter i forlængelse heraf, at forslaget om, at det alene er barnet eller den unge, som har ret til samvær, vil påføre barnet eller den unge et for stort ansvar. I stedet bør barnets synspunkter inddrages og høres med vægt.

Forældrenes rettigheder

DS mener, at forældrene fortsat skal have ret til samvær, men at der skal være en mulighed for at begrænse det, hvis børnene klart ønsker det.

TABUKA bemærker at det er sagsbehandleren, der i sin afgørelse fortolker barnets behov, hvilket svækker barnets indflydelse og kan betyde, at andre hensyn end til barnet blandes ind i afgørelsen. Det påpeges, at forslaget kan medføre, at forældre presses eller manipuleres ud af samværet.

Socialministeriets bemærkninger

Det bemærkes, at lovforslaget ikke lægger op til, at barnet selv kan vælge eller afgøre, hvem det kan se. Det er altså ikke barnet, som har ansvaret for afgørelsen, da dette som hidtil fortsat er placeret hos kommunalbestyrelsen. Derimod lægger forslaget op til, at barnet skal høres og inddrages i beslutningen, og at afgørelsen herefter skal træffes ud fra, hvad der er til barnets bedste. Barnets bedste kan således netop indebære kontakt til den biologiske familie, også i tilfælde hvor forældrene er psykisk syge, misbrugere osv.

Afgørelsen om kontaktens omfang m.v. tager udgangspunkt i det enkelte barns eller den unges konkrete situation og behov. Med lovforslaget slås det fast, at udgangspunktet for forvaltningens afgørelse om samvær skal være, at barnet eller den unge har behov for at bibeholde en god kontakt til forældrene mv. Lovforslaget lægger således ikke op til at forældre afskæres fra retten til at se deres børn. I den konkrete vurdering af omfanget af samvær skal det tillægges betydning, at det som udgangspunkt er i anbragte børn og unges interesse at bibeholde en så god og hyppig kontakt til forældrene, som muligt.

Det er i lighed med andre afgørelser om foranstaltninger mv. i servicelovens kapitel 11 i sidste ende den kommunale myndighed, som træffer den endelige afgørelse.

Handleplaner (lovforslagets nr. 67-68, § 140)

Lempelser af kravene til handleplaner (generelt)

Børnerådet, Børns Vilkår og HK/Kommunal og Socialpædagogerne støtter ikke de foreslåede lempelser vedrørende handleplaner, som forslaget lægger op til.

Samlet handleplan for søskende (afbureaukratisering)

Børns Vilkår, Børnerådet, HKK/Kommunal og Socialpædagogerne støtter ligeledes ikke forslaget. Børnerådet frygter en forringelse af det enkelte barns retssikkerhed, da væsentlige oplysninger i forholdet kan gå tabt, og fokus frygtes alene at blive på familien.

DS peger på, at der bør laves særskilte planer for børn, der får en foranstaltning hver for sig, da deres forløb bliver forskellige. DS påpeger endvidere, at man med en fælles handleplan ikke vil kunne videregive oplysninger til personalet i foranstaltningerne om det enkelte barn uden at overtræde tavshedspligten.

FBU foreslår, at det bliver et krav, at der skal udarbejdes særskilte handleplaner for anbragte børn.

Mål i forhold til 6 temaer og delmål (afbureaukratisering)

Børns Vilkår, HK/Kommunal og Socialpædagogerne og FBU støtter ikke forslaget om at fjerne kravet

om mål og delmål i handleplanen, herunder kravet om at disse opstilles i forhold til de seks temaer (jf. § 50 – undersøgelsen).

Børns Vilkår anfører, at dette sammenholdt med ændringsforslaget til § 50 rummer en alvorlig risiko for, at der fokuseres på de forhold, som umiddelbart forekommer vigtigst, og at kommunerne i nogle tilfælde vil overse forhold, der ikke umiddelbart er tydelige, og at de derfor ikke vil udforme handleindsatser i forhold til disse.

Socialministeriets bemærkninger

Lempelser af kravene til handleplaner (generelt)

Lempelserne af kravene til handleplaner bunder alene i et ønske om at give kommunerne mere fleksibilitet i forbindelse med tilrettelæggelsen af deres arbejde, herunder i forhold til kravene til handleplaner. Forslagene til lempelser af handleplaner og dermed forslagene til, hvordan kommunerne kan få større frihed til tilrettelæggelsen af deres arbejde, er blandt andet fremsat af kommunale medarbejdere i forbindelse med regeringens afbureaukratiseringsproces. Forslaget lægger ikke op til at ændre formålet med eller det konkrete indhold af arbejdet med handleplanen.

Samlet handleplan for søskende (afbureaukratisering)

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget om at give kommunerne mulighed for at udarbejde en samlet handleplan for søskende, at handleplanen skal tage højde for individuelle forskelle hos børnene. Handleplanen skal ligeledes tage højde for, at ens problemstillinger og ressourcer ikke nødvendigvis afhjælpes bedst med den samme indsats, når der er tale om forskellige børn. Det forudsættes derfor, at der fortsat er fokus på de enkelte børns behov i handleplanen og i valg af støtteforanstaltninger.

Brugen af en samlet handleplan forudsættes at ske indenfor rammerne af de gældende regler om videregivelse af oplysninger. Det skal i den forbindelse understreges, at kommunen selv kan vælge, om handleplanen skal omfatte et eller flere børn i en familie. Der skal således kun udarbejdes én samlet handleplan for flere børn i samme familie, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at det er hensigtsmæssigt. Dette kan f.eks. være i de tilfælde, hvor det er den samme sagsbehandler, som er ansvarlig for indsatsen over for en eller flere søskende i samme familie. Hvis kommunen imidlertid vælger at lave en fælles handleplan for f.eks. et søskendepar, som har forskellige sagsbehandlere, skal kommunen være opmærksom på, om reglerne vedr. videregivelse og behandling af oplysninger om rent private forhold, er overholdt (tavshedspligtsreglerne). I følge persondataloven, kan sagsbehandlere og andre fagpersoner videregive eller behandle oplysninger om rent private forhold (herunder også oplysninger om foranstaltninger), hvis dette er et led i den nødvendige sagsbehandling. Den enkelte sagsbehandler/fagperson har således mulighed for at se handleplanen for et barns bror eller søster, hvis dette er relevant for indsatsen over for barnet. Hvis handleplanens oplysninger om barnets søskende imidlertid ikke er relevante i forhold til sagsbehandlingen, skal forældrene give samtykke til, at sagsbehandleren får adgang til de pågældende oplysninger. Hvis forældrene ikke giver samtykke, kan forvaltningen vælge at lave særskilte handleplaner for de børn, som er i familien. Jf. at kommunalbestyrelserne som nævnt har frihed til selv at vælge, om en handleplan skal omfatte et eller flere børn i familien.

Mål i forhold til de 6 temaer og delmål (afbureaukratisering)

De foreslåede ændringer vedrørende mål og delmål i relation til de 6 punkter overlader det til kommunalbestyrelsen at fastsætte retningslinjer for udarbejdelsen af mål i handleplanen, herunder delmål. Dette ligger i tråd med ønsket om at give kommunerne større frihed til selv at tilrettelægge indsatsen.

Det fremgår af bemærkningerne til ændringsforslagene, at handleplanen skal indeholde konkrete mål i forhold til barnets eller den unges trivsel og udvikling på baggrund af resultaterne af undersøgelsen, og målene skal i øvrigt være i overensstemmelse med det overordnede formål med støtten. Mål i forhold til de 6 temaer fra § 50 - undersøgelsen skal alene indgå i handleplanen i det omfang, der er behov for at have fokus herpå, eller der er behov for at iværksætte indsatser i forhold hertil.

I forhold til ændringsforslaget omkring delmål fremgår det endvidere af bemærkningerne, at målene (i handleplanen) bør anføres så specifikt som muligt, så det er tydeligt, hvad formålet med indsatsen er, og så det er muligt at vurdere indsatsens effekt.

Om godkendelse af plejefamilier som generelt eller konkret egnede (Lovforslagets nr. 69, § 142)

Muligheden for konkret godkendelse af plejefamilier

KL mener, at forslaget kan medføre, at de familier, der af deres stedlige kommune har fået afslag på en generel godkendelse, vil kunne tiltrække andre kommuner med henblik på at få en konkret godkendelse. KL mener sammen med DS, at forslaget dermed kan føre til, at der bliver godkendt en række plejefamilier, som ikke er tilstrækkeligt kvalificerede.

KL spørger, om den anbringende kommune, der har konkret godkendt en familie, også kan godkende familien til endnu et barn? I den forbindelse frygter KL, at hvis kommunerne godkender mange plejefamilier til konkret børn, så kan konsekvensen være, at der kommer til at mangle generelt godkendte plejefamilier.

Den stedlige kommune skal ikke føre generelt tilsyn med konkret godkendte plejefamilier

Dansk Erhverv mener, at det er uhensigtsmæssigt at afskaffe den generelle godkendelse fra den stedlige kommune, idet den stedlige kommune har behov for at vide, at der er anbragt et udsat barn eller en unge i kommunen.

HK/Kommunal og Socialpædagogerne samt Børn & Familier mener, at det kan være vanskeligt at vurdere, hvordan den konkrete godkendelse skal kunne implementeres i praksis, og rejser i den forbindelse en række spørgsmål til implementering af forslaget.

Det generelle tilsyn med plejefamilier

Børnerådet og Børns Vilkår bakker ikke op om forslaget om, at plejefamilier og kommunale plejefamilier, som er konkret godkendte, ikke omfattes af det generelle driftsorienterede tilsyn, da det bør sikres, at der føres et forsvarligt tilsyn med indsatsen over for det anbragte barn eller den unge.

Socialministeriets bemærkninger

Muligheden for konkret godkendelse af plejefamilier.

Forslaget om konkret godkendelse af plejefamilier har til formål at give kommunerne bedre mulighed for at foretage et individuelt match mellem barnet og den unge og den valgte plejefamilie, jf. lovforslagets bemærkninger herom. Det ændrer imidlertid ikke ved, at udgangspunkt og forudsætninger for godkendelsen skal være det samme, som ved en generel godkendelse af plejefamilier. Det betyder, at den godkendende kommune har et ansvar for at sikre, at plejefamiliens kompetencer m.v. er af tilstrækkelig kvalitet.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at den anbringende kommune kan anbringe flere børn i samme familie. Kommunen skal således i forbindelse med den konkrete godkendelse tage stilling til, om plejefamilien vurderes at kunne modtage andre børn.

I forhold til bekymringen for, om forslaget vil føre til, at der vil blive mangel på generelt godkendte plejefamilier, vurderer Socialministeriet ikke, at dette er sandsynligt, da en konkret godkendelse af plejefamilier primært sigter på de tilfælde, hvor den pågældende plejefamilie er relevant som særligt egnet til et eller flere konkrete børn. Udgangspunktet vil stadig være, at plejefamilier normalt vil blive godkendt som generelt egnede. Det må således antages, at de kommuner, som vælger at finde en plejefamilie uden for kommunen, som de giver en konkret godkendelse, indgår en sådan aftale, fordi de vurderer, at dette er den mest optimale løsning i forhold til det konkrete barns behov. Afslutningsvis gøres opmærksom på, at der med Barnets Reform er afsat midler til en national rekrutteringskampagne for plejefamilier, som foreslås udviklet og afholdt i samarbejde med bl.a. KL.

Den stedlige kommune skal ikke føre generelt tilsyn med konkret godkendte plejefamilier

Indledningsvist skal det bemærkes, at den generelle godkendelse af stedlig kommune ikke afskaffes, og at den type godkendelse fortsat forventes at være den mest brugte. Med lovforslaget gives kommunerne større fleksibilitet således at de, hvis de finder det er bedst for barnet, kan lave en konkret godkendelse af en plejefamilie i en anden kommune. Forslaget følger i øvrigt den eksisterende model i forhold til netværksplejefamilier.

Den stedlige kommune skal altid føre tilsyn med de børn og unge under 18 år, som lever i kommunen, jf. servicelovens § 146. Derfor forudsættes det, at den anbringende kommune – såfremt denne anbringer et barn i en konkret godkendt plejefamilie i en anden kommune – orienterer denne kommune (den stedlige) herom. Dette tydeliggøres i bemærkningerne.

I forhold til de konkrete kommentarer vedrørende ordningens videre implementering henvises til den kommende vejledning på området.

Det generelle driftsorienterede tilsyn med konkret godkendte plejefamilier m.v.

Formålet med forslaget er at undgå uklarhed om, hvilken kommune, der har den samlede tilsyns- og supervisionsforpligtigelse. Det vurderes således, at tilsynet med plejefamilien bliver sikret via den anbringende kommunes pligt til at føre personrettet tilsyn med barnet eller den unge. Det personrettede tilsyn med plejefamilien skal efter forslaget med Barnets Reform føres 2 gange om året, og dette tilsyn fokuserer netop på det enkelte barns eller den unges trivsel og udvikling.

Efteruddannelse og supervision af plejefamilier (lovforslagets nr. 70-71, § 142 stk. 3-5)

En overvejende stor del af høringsparterne hilser forslaget om efteruddannelse og supervision af plejefamilier meget velkomment. Dog bemærker en række af parterne følgende:

Om uddannelses tilbuddet til henholdsvis plejefamilier og kommunale plejefamilier

Børnerådet og Børns Vilkår mener ikke, at den foreslåede efteruddannelse af plejefamilier er tilstrækkelig. Plejefamiliernes Landsforening og DS påpeger, at forslaget ikke vil kunne imødekomme de kommunale plejefamiliers uddannelsesbehov fuldt ud. Det påpeges, at der er brug for nye RUGO-kurser til erfarne plejefamilier og for plejefamilier med plejebørn, der har behov for en særlig indsats.

Alle plejefamilier skal tilbydes samme vilkår

Børn & Familie, TABUKA og DS anbefaler, at opkvalificering og forbedrede arbejdsforhold for de kommunale plejefamilier udbredes til generelt også at omfatte de traditionelle plejefamilier og ikke mindst netværksplejefamilier, hvis helt særlige forhold bør tilgodeses bedre.

Plejefamilien skal have gennemført et indledende kursus inden barnet eller den unge modtages

Børnerådet anbefaler som minimum, at der i forslaget stilles krav om, at begge kurser skal være gennemført inden anbringelse i familiepleje, og ikke, som der lægges op til i forslaget, ”så vidt muligt”.

Hvilke personer i plejefamilien er omfattet af kurserne, og er alle plejefamilier omfattet af retten til efteruddannelse og supervision?

HK/Kommunal og Socialpædagogerne anbefaler, at det er begge parter i familien, som skal være omfattet af bestemmelsen om ret til efteruddannelse og supervision.

KL spørger om kommunalbestyrelsen er forpligtiget til at tilbyde efteruddannelse mv. til aflastningsplejefamilier.

Socialministeriets bemærkninger

Om plejefamiliers behov for efteruddannelse, herunder forskellen mellem kommunale plejefamilier og andre plejefamilier.

Efter bestemmelsen skal kommunalbestyrelsen sikre, at plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier får den fornødne efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Alle plejefamilier skal have efteruddannelse svarende til minimum 2 årlige kursusdage. I den forbindelse gøres opmærksom på, at det er kommunen, som vurderer det individuelle behov for omfang og indhold af supervisionen og uddannelsen. Dette kan variere i forhold til plejefamiliens erfaring og i forhold til tyngden af problemer hos de børn eller unge, som plejefamilien aktuelt har i pleje, lige som der i perioder kan være behov for ekstra supervision. F.eks. vil der typisk være behov for mere supervision i starten af forløbet eller i perioder omkring skolestart, hvis barnet er sygt, hvis der er problemer med samarbejdet med de biologiske forældre eller andre tidspunkter, der kan rumme særlige udfordringer for barnet eller den unge eller plejeforældrene.

Derudover skal kommunen tilbyde kommunale plejefamilier *yderligere* efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Omfanget af supervision vil som for øvrige plejefamilier ofte variere i forhold til den kommunale plejefamilies forudsætninger og tyngden af barnets eller den unges problemer. Dette vil blive beskrevet yderligere i bemærkningerne.

*

Med forslaget understreges, at omfanget af supervision og efteruddannelse skal afspejle tyngden i den opgave, den kommunale plejefamilie varetager. Da det som udgangspunkt forventes, at de kommunale plejefamilier vil komme til at varetage de tungere plejeopgaver, vil det således være naturligt, at de kommunale plejefamilier i en række tilfælde vil have behov for at modtage mere efteruddannelse og supervision end andre plejefamilier.

Støtten til de kommunale plejefamilier i form af efteruddannelse og supervision, kan f.eks. gives ved at etablere et samarbejde mellem plejefamilier og specialiserede døgninstitutioner, hvor der desuden kan gives løbende faglig sparring.

Det bemærkes, at der i forbindelse med aftalen om Barnets Reform er afsat midler til en opdatering af RUGO-kurset.

Alle plejefamilier bør tilbydes samme vilkår

Baggrunden for at kommunerne med lovforslaget skal tilbyde kommunale plejefamilier yderligere uddannelse og supervision m.v. er, at denne nye type af plejefamilier vil være kendetegnede ved at have mere behandlingskrævende børn end andre plejefamilier, som har så tunge problemer, at de kan være mere vanskelige at rumme på normal vis i en familie. Dette kan medføre, at plejefamilien i yderligere grad har behov for uddannelse og supervision. Desuden vil disse plejefamilier sjældent have en indtægt

ved siden af det vederlag, de modtager som familieplejer, hvorfor der i særlig grad kan være behov for at sikre stillingtagen til deres arbejdsvilkår.

Dette vil blive tydeliggjort i den vejledning, som vil blive udsendt når Barnets Reform træder i kraft.

Plejefamilien skal have gennemført et indledende kursus inden barnet eller den unge modtages

Der henvises til lovforslagets bemærkninger hvoraf det fremgår, at det lovpligtige 4-dages kursus i at være plejefamilie, som udgangspunkt skal være gennemført inden anbringelsen af barnet eller den unge i plejefamilien. Alene hvor særlige forhold gør sig gældende, kan barnet eller den unge anbringes i plejefamilien, inden kurset afholdes. Særlige forhold kan f.eks. være, at barnet eller den unge har et akut anbringelsesbehov, og at der er forhold, der gør, at netop denne plejefamilie er særligt egnet til barnet uanset den manglende gennemførelse af kurset. Hvis en plejefamilie modtager et barn eller en ung, inden kurset er gennemført, skal kurset gennemføres hurtigst muligt herefter.

Hvilke personer i plejefamilien er omfattet af kurserne, og er alle plejefamilier omfattet af retten til efteruddannelse og supervision?

Det fremgår af lovforslagets nr. 71 at kommunalbestyrelsen skal sikre, at plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier modtager den fornødne efteruddannelse m.v. Aflastningsfamilier er således ikke omfattet af denne bestemmelse. Der er dog intet til hinder for, at kommunalbestyrelsen tilbyder aflastningsfamilier efteruddannelse mv., hvis dette skønnes nødvendigt.

I forhold til hvilke personer i plejefamilien der bør tilbydes indledende kurser og efteruddannelse er det op til den enkelte kommune at vurdere behovet herfor.

Godkendelse af egne værelser mv. (lovforslagets nr. 72, § 142)

HK/Kommunal og Socialpædagogerne mener, at det er uansvarligt at fjerne godkendelse og tilsyn med egne værelser. De mener, at en sådan beslutning må afvente den lovede udredning af området.

Socialministeriets bemærkninger

Forslaget vil betyde, at den kommune, som værelset ligger i, ikke længere skal foretage en generel godkendelse og føre driftsorienteret tilsyn med værelset. Tilsynet med den unge vil ske i forbindelse med den anbringende kommunes personrettede tilsyn med den unge, som med lovforslaget om Barnets Reform udvides til at føres 2 gange om året. Med forslaget undgås således den nuværende dobbelte tilsynsproces med værelser, hvor der kun bor én ung.

Den stedlige kommunes godkendelse af opholdssteder som generelt egnede efter (lovforslagets nr. 73, § 142, stk. 5)

KL er af flere kommuner blevet gjort opmærksom på det betænkelige i, at hjemlen i § 142, stk. 5 til den generelle godkendelse af et privat opholdssted i det foreliggende forslag fjernes. Dernæst er servicelovens § 143 om indenrigs- og socialministerens bemyndigelse til at udstede en bekendtgørelse om godkendelse af tilsyn af de private opholdssteder også fjernet.

Socialministeriets bemærkninger

Der er med lovforslaget ikke tale om, at de to bestemmelser fjernes, men derimod tale om, at den generelle godkendelse kobles samme med optagelsen af private opholdssteder på Tilbudsportalen jf. bemærkningerne til lovforslaget. Af tekniske grunde indgår dette ikke i dette lovforslag. Her vil bemyndigelsesbestemmelsen også indgå.

Klageret for plejefamilier og opholdssteder over kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelse (jf. lovforslagets nr. 74, § 142)

KL og HK/Kommunal og Socialpædagogerne ønsker præciseret, om plejefamiliers adgang til at klage over kommunalbestyrelsens afgørelse om godkendelse til det sociale nævn vedrører godkendelsen generelt, eller hvorvidt der også kan klages over, om plejefamilien bliver godkendt som konkret eller generel plejefamilie, eller om plejefamilien bliver godkendt som f.eks. kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilie mv.

Socialministeriets bemærkninger

* Det bemærkes, at der med forslaget kun er tale om, at plejefamilien kan klage over godkendelsen generelt set. Dette vil blive præciseret yderligere i forslagets bemærkninger og i en senere vejledning.

Forenkling af krav om det generelle driftsorienterede tilsyn med konkret godkendte plejefamilier, netværksplejefamilier og egne værelser mv. (lovforslagets nr. 79, § 148a)

HK/Kommunal og Socialpædagogerne mener, at ændringen er ensbetydende med at tillade mindre kvalitet i de konkret godkendte tilbud, og foreslår, at bestemmelsen bortfalder.

Socialministeriets bemærkninger

Der henvises til bemærkningerne til forslagets nr. 69, sidste afsnit samt nr. 72.

Fagpersoners underretningspligt (lovforslagets nr. 81, § 153)

En overvejende stor del af høringsparterne hilser forslaget meget velkomment. Forslaget har samtidig affødt en række kommentarer:

Løsning af børn og unges problemer inden der underrettes

DS, FSD og Danmarks Lærerforening er betænkelige ved at formuleringen: ”når der ikke er rimelig mulighed for gennem egen virksomhed i tide at afhjælpe vanskelighederne” udgår. Danmarks Lærerforening mener, det vil kunne ødelægge det nødvendige tillidsforhold mellem forældre/hjem og skole, hvis der ikke er gjort forsøg på at løse det pågældende problem sammen med forældrene, inden der foretages en underretning.

Videregivelse af oplysninger til den, der underretter

FSD og DS bakker ikke op om forslagets bestemmelse om, at kommunen skal videregive oplysninger om, hvorvidt der er iværksat undersøgelser eller foranstaltninger efter serviceloven vedrørende det barn eller den unge, som underretningen vedrører. I den forbindelse spørger DS om, hvor mange gange, den der underretter, kan få de pågældende oplysninger fra socialforvaltningen. KL spørger, hvor omfattende oplysningerne til underretteren må være, og om der stilles krav vedrørende tilbagemeldingen til forældrene. Børnerådet og Danmarks Lærerforening mener, forslaget bør følges op af en yderligere vejlednings- og uddannelsesindsats.

Forslag til ændringer i bestemmelsen

Datatilsynet anbefaler, at forholdet til databeskyttelsesdirektivets artikel 6 og persondatalovens § 5, stk. 2 og 3, indgår i overvejelserne omkring § 153, stk. 3. Datatilsynet henleder endvidere opmærksomheden på persondatalovens kapitel 8-10 om den registreredes rettigheder.

Børnerådet mener, at kommunalbestyrelsens tilbagemelding til den, der underretter, skal være obligatorisk og ikke kun ske efter anmodning.

Danmarks Lærerforening ser gerne, at kommunerne får pligt til også at begrunde, hvorfor der evt. ikke er foretaget yderligere i forhold til underretningen. Danmarks Lærerforening påpeger, at der trods forslagets tydeliggørelse af underretningspligten stadig vil være brug for en bekendtgørelse på området.

Børns Vilkår foreslår, at Ankestyrelsen også skal oplyse underretter om, hvorvidt en underretning har givet dem anledning til at handle. Det foreslås også, at det skal noteres, hvad der videregives til hvem.

Socialministeriets bemærkninger

Løsning af problemerne inden underretning

Det bemærkes, at de af bestemmelsen omfattede fagpersoner ifølge forslaget stadig skal vurdere, om det pågældende problem kan afhjælpes med de virkemidler, som findes inden for vedkommendes regi, f.eks. i skole eller dagtilbud. Der henvises i den forbindelse til de specielle bemærkninger til dette forslag samt til forslagets nr. 9 (SSD-modellen). Der er således ikke underretningspligt i situationer, hvor barnets eller den unges vanskeligheder har en karakter, som reglerne om særlig støtte efter servicelovens kapitel 11 ikke tager sigte på at løse. Som eksempel kan nævnes forhold, der alene kan begrunde en særlig socialpædagogisk indsats efter folkeskolelovens regler. Det der imidlertid understreges med tydeliggørelsen af underretningspligten er, at fagpersoner ikke skal forsøge at afhjælpe problemer, som støtte efter servicelovens kapitel 11 tager sigte mod at afhjælpe, inden de foretager en underretning om det pågældende barn. Hensigten med forslaget er at sikre, at der ikke underrettes for sent om barnet, fordi fagpersonerne tror, at alle muligheder for støtte i eget regi, skal være gennemprøvet før en underretning er mulig.

Videregivelse af oplysninger til den, der underretter

I forhold til spørgsmålet om, hvor omfattende oplysningerne til underretteren må være, henvises til forslagets bemærkninger, hvoraf det fremgår, at der alene kan videregives oplysninger om, hvorvidt der er iværksat undersøgelser eller foranstaltninger efter serviceloven vedrørende det barn eller den unge, som underretningen vedrører. Derimod kan der ikke med hjemmel i § 153, stk. 3, ske videregivelse af oplysninger om karakteren eller indholdet af de pågældende undersøgelser eller foranstaltninger. Forslaget regulerer ikke, hvor ofte kommunen kan videregive de pågældende oplysninger til den, der underretter.

Det kan oplyses, at kommunen efter persondatalovens kapitel 8-10 er forpligtiget til at oplyse forældremyndigheden om, at de efter § 153 stk. 3 har videregivet de pågældende oplysninger til den person, der har foretaget underretningen. Persondataloven regulerer ikke, hvordan informationen skal udformes. Den kan således gives mundtligt, skriftligt eller elektronisk. Oplysningspligten kan f.eks. opfyldes ved, at de fornødne informationer er trykt på en ansøgning eller en blanket m.v.. Dette betyder, at kommunen f.eks. kan vælge at oplyse forældrene om videregivelsen af oplysningerne i forbindelse med, at forældrene i øvrigt bliver oplyst om underretningen, herunder også om reglerne i § 153, stk. 3, og hvad denne regel indebærer. Dette vil blive beskrevet yderligere i bemærkningerne til lovforslaget. Endvidere vil bestemmelsens forhold til databeskyttelsesdirektivets artikel 6 og persondatalovens § 5, stk. 2 og 3, blive beskrevet yderligere.

*

Forslag til ændringer i bestemmelsen

For så vidt angår Datastyrelsens anbefalinger, vil disse blive imødekommet, jf. ovenstående.

Hvad angår forslaget om, at kommunalbestyrelsen på eget initiativ altid skal oplyse underretteren om hvorvidt der er igangsat en undersøgelse eller foranstaltning, vurderes dette at være unødigt procesregulerende, og derfor ikke en del af forslaget.

I forhold til ønsket om at udvide omfanget af, hvilke oplysninger der kan videregives efter stk. 3, er dette ikke en del af aftalen om Barnets Reform. Dette begrundes med hensynet til den enkeltes ret til privatliv, herunder forebyggelse af, at oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold gives til personer, som ikke er part i sagen.

Det skal bemærkes, at Ankestyrelsen sender et kvitteringsbrev, til den person, som har foretaget underretningen. Hvis Ankestyrelsen i forbindelse med sin eventuelle gennemgang af sagen, pålægger kommunen at træffe ny afgørelse, vil underretteren kunne kontakte kommunen om dette.

Det bemærkes endeligt, at der i forbindelse med aftalen om Barnets Reform er afsat midler til en oplysnings- og vejledningsindsats vedr. underretningspligten, og at der heri vil blive taget hensyn til kommuners og fagfolks behov for vejledning på området. Dette er af erfaring den mest hensigtsmæssige måde at formidle sådanne emner på til de fagfolks, som skal implementere lovgivningen.

Ophævelse af krav om sagsbehandlingsstandarder (lovforslagets nr. 66)

Børnerådet og Børns Vilkår støtter ikke forslaget, da der er en del af fundamentet for sagsbehandlingen og giver gennemsigtighed i forhold til denne.

Socialministeriets bemærkninger

Der henvises til forslaget almindelige bemærkninger, hvoraf det fremgår, at forslaget formål er at give kommunerne større fleksibilitet i tilrettelæggelse af indsatsen. Baggrunden for forslaget er en vurdering af, at de forskellige krav om udarbejdelse af sammenhængende børnepolitikker, sagsbehandlingsstandarder og kvalitetskontrakter kan føre til dobbeltarbejde og tage tid fra arbejdet med borgerne. Det ventes, at kommunerne som led i styringen af området fortsat udarbejder interne retningslinjer for sagsbehandlernes arbejde, men da udarbejdelsen af disse retningslinjer kan ske på mange måder og i mange sammenhænge, bør det ikke reguleres centralt.

Børn og Unge-udvalgets sammensætning – lovforslagets § 2 nr. 2-4, retssikkerhedslovens § 19

Børne- og kulturchefforeningen og KL påpeger, at forslaget vil svække den politiske og objektive vurdering i de enkelte sager. KL og FSD mener ikke, at 2 børnesagkyndige er nødvendigt. FSD foreslår, at der udpeges en person med en anden ekspertise i stedet.

Børnerådet ønsker der bliver taget stilling til, hvilke kvalifikationer de 2 børnesagkyndige skal have.

Socialministeriets bemærkninger

Der er med forslaget fortsat to kommunalpolitikere og dermed lægmænd repræsenteret i udvalget. Formålet med ændringen har været at sikre en større børnesagkyndig ekspertise i behandlingen af udvalgets sager af hensyn til sagernes karakter.

- * For så vidt angår de børnesagkyndiges kvalifikationer vil bemærkningerne herom blive uddybet, ligesom den kommende vejledning til serviceloven, der vil blive udsendt i forbindelse med ikrafttrædelsen af lovforslaget om Barnets Reform.

Implementering og efteruddannelse

Børnerådet hæfter sig ved, at lovforslaget kan være virke teknisk vanskeligt og kompliceret for borgerne, hvilket kan gøre det vanskeligt at implementere. Børnerådet foreslår derfor, at der også tilbydes efteruddannelse til områdets frontmedarbejdere.

Socialministeriets bemærkninger

Aftalepartierne bag Barnets Reform er enige om, at det er vigtigt at støtte op om implementeringen af reformen. På den baggrund er der med aftalen også afsat midler til implementeringsaktiviteter med henblik på at videreformidle lovgivningens indhold og intentioner. Formålet er at sikre, at både det politiske niveau, ledelsesniveauet og medarbejderniveauet i kommunerne får information om indhold og intentioner bag reformen. Endvidere er der som et led i aftalen om Barnets Reform afsat midler til information om lovforslagets nr. 9 og nr. 81 (SSD-modellen og underretningspligten).

Evaluering af Barnets Reform

Børnerådet og Børns Vilkår ønsker, at hele Barnets Reform evalueres.

Socialministeriets bemærkninger

I forbindelse med aftalen om Barnets Reform er der afsat midler til evaluering af en række af lovforslagets enkelte initiativer, herunder forslaget om udveksling af oplysninger om rent private forhold, forslagene om afbureaukratisering, midtvejsevaluering af ”ret til efterværn” samt midler til en undersøgelse af plejefamiliers vilkår. Herudover følges udviklingen på området stadig tæt via Ankestyrelsens praksisundersøgelser, som fremover også vil se på kommunernes praksis i forhold til den lovgivning, som den ser ud efter lovforslagets ikrafttræden.